

ПРАВДА

137 KRAKÓW
Biblioteka Jagiellońska

Ілюстрація

Виходить що тижня.

Адреса Редакції і Адм.

„ПРАВДА“

Львів, вул. Кльоновича
ч. 8. II. пов.

Телефон 4—48,

ПЕРЕДПЛАТА

в краю Річно 10 зол. Півріч-

но 5 зол. Чвертьрічно 2 зол.

50 сот. Місячно 1 зол

За кордоном: Річно 2 амер.

долари або їх рівновартість.

Поодинокі число коштує 20 сот.

ТОРЖЕСТВЕННА ХВИЛЯ

Нинішня знімка представляє папську салю в Лятеранській палаті в Римі в хвилі підписання договору між Апостольською Столицею й італійським королівством у справі віднови папської держави. Сидять від лівої руки: Піззардо; Боргоніно-Дука (стоїть); Кардинал Гаспаррі (підписує грамоту договору); диктатор Муссоліні; міністер справедливости Рокко; підсекретар держави Джюнта. (Прочитайте уважно статейку на стор. 3.: Як підписано договір між Ватиканом і Квіриналом.)

Значіння віднови незалежної папської держави

Договором із дня 11. лютого с. р. заключеним між Ватиканом і Квіриналом італійська держава привернула Папі римському незалежну, суверенну-монаршу власть над означеною договором частиною колишньої великої церковної держави.

Подія та незвичайно важна тим, що св. Отець, Намісник Христовий, найвищий видимий духовий Володар усього католицького світа став наново в повні незалежний від усякої дочасної влади.

Коли 1870 р. королівство італійської зєдиненої держави насильно заняло всю територію церковної держави та загарбало в Папи суверенну власть над нею, з тою хвилею зі стратою територіальної незалежності затратився був видимий знак і запорука політичної незалежності Апостольської Столиці.

Вся католицька Церква понесла тоді дуже болючий удар. Справедливою карою за ту кривду була клятва, яку кинув перший „Вязень Ватикану“ Папа Пій IX. на кривдителя Церкви італійського короля Емануїла I. та його уряд.

Кривда ся не вийшла в користь італійській державі. Апостольська столиця в справах духовної опіки над католицьким світом, що вимагали піддержки світської влади, стала користуватися поміччю інших католицьких держав, зрікаючися з погордою всякої помочі від Італії.

Те сильно підкопувало політичне значіння італійської держави. Позбавляло її навіть значних матеріяльних зисків, які моглаби була черпати, як щоби її була поручена політична опіка над католиками в некатолицьких державах прм. на Балкані, в Малій Азії, в Арабії. З нагоди тої опіки могла вона навязувати корисні господарські відносини з тими країнами та багатіти з них. А так користали з тої нагоди інші держави, прм. Франція, а не Італія.

Та й італійська королівська родина, будучи під церковною клятвою, не могла вступати в родинні звязки з іншими католицькими монаршими родами.

Так під кожним оглядом некорисним для Італії було п'ятно захланного кривдника Церкви, яке стягнула на себе в 1870 році.

Теперішній диктатор Італії Муссоліні розумючи вагу т. зв. „Римського питання“, не розв'язаного протягом 59 літ, мимо кільканадцяти спроб зі сторони різних італійських кругів, усіх зусиль доложив до його розв'язання.

Вовки на передмістю Львова

Дня 24. лютого с. р. в клепарівським лісі під Львовом серед ночі стадо вовків напало на дім лісного Миколи Чапрана та стали добуватися до стайні, де були дві корови. Чапран боявся стріляти, щоби не розлютити вовків. Та порадив собі в инший спосіб. Розпалив у хаті вогонь і горючі поліна кинув через вікно на лежачу на подвір'ю купу сухого ріща. Ріще спалахнуло ясным полум'ям, а перелякані вовки, в числі 17 штук, виючи страшно подалися до ліса.

Страшна смерть

На залізничім шляху Львів-Перзеньківка 44-літня Вікторія Пашковська з вулицького передмістя Львова, впала під колеса переїзджуючого крізь снігові заспи поїзду. Голову нещасної волікли колеса на просторі трьох кілометрів від місця випадку. А все тіло знайдено пошматоване на кусні та змішене в безобразну масу.

Америка замкне границю

В американських політичних кругах ходять вістки, що президент Зєдинених Держав зарядить замкнення границі Мехіку для транспортів зброї й амуніції. Зарядження те має бути у звязи з мобілізацією, яку перевів мекіканський уряд. Взагалі в Америці піднято заходи, щоби заказати доставку зброї воюючим державам.

Чорний сніг

В Ромунії, в місцевості Леспезі замічено дивне явище. А саме, сніг, який упав був одної ночі, був чорний. Причиною того був правдоподібно принесений вітрами вулканічний попіл. Подібне явище замічено в Барладі і в Ясах. Між забобонним населенням явище те викликало великий страх.

Замах на польського конзуля

На польського конзуля в Парижі Карла Познанського якийсь польський емігрант кинувся з ножом. Конзулеви вдалося швидко втекти. Напасника арештовано. Поліція веде слідство.

І розв'язав, причинившись значними уступками зі сторони Італії в користь усеї католицької Церкви до заключення договору з дня 11 лютого с. р.

Вселенська Церква відзискала цілковиту політичну й територіальну незалежність своєї Столиці Ватикану від світської влади, а Папа римський суверенну, монаршу власть у ній.

Від тепер Апостольська Столиця, як самостійна держава, має змогу вийти до Ліги Народів та й на політичній шляху без заступства посторонніх держав виконувати опіку над католиками цілого світа, та ще успішніше, ніж досі, поширити розбудову Христового Царства у душах усього людства.

Зі світа

Присмирені заворушення.

Диктатор Іспанії Прімо де Рівера відніс велику перемогу над бунтівниками. На його бажання іспанський король Альфонс підписав грамоту, розв'язуючу іспанський артилерійський корпус. Корпус той був найбільшим ворогом Прімо де Рівери. Королівська грамота має на меті очистити артилерійський корпус від непожаданих людей. Також звиває старшин, котрі не почувалися до участі в бунті, щоби звернулися до уряду з проханням, прийняти їх наново до армії. Грамота постановляє, що згаданий корпус буде перегрупований із днем 1. червня с. р. Всі старшими переходять у цивільний стан, тратять платню та право до мундуру аж до хвилини нового прийняття до війська. Тут будуть мусіти наново зложити присягу вірності батьківщині, королеві й урядові.

СОФІЯ бар. КІНСБЕРГ

Івась і Гануся

(Продовження).

Минули літо й осінь. Прийшла зима. А з нею час пущання з забавами, аматорськими виставами, танцями. Івася не хвилювало ніде. Чим непривітніша була рідна хата, чим прикріше було його життя, тим більше бажав він захопити розривок поза батьківським домом та заглушити своє безрадніє серце. Ніхто не доказував так при танцях, ніхто не вмів так звинно ввихатися при вальці або шотландському танці, в право, в ліво, аж поки його танцівниця трохи не падала зі завороту голови. А що вже в аматорському гуртку! Там вже була втіха над утіхи, коли проголошено: Івась Бандура бере сьогодні теж участь у виставі. Коли він виступав, то кожен раз збирав бурливі оплески й веселі оклики: „Славно, славно!“ Батько й ненька сердилися й кричали на легкодушного легіня, що так тільки гроші розкидає. І годі було заперечити, що Івась в один одинокий вечір видав більше, як міг заробити за весь тиждень.

Вкінці прийшла весна й забав було щораз менше. Прийшов час, де молодий цвітучий світ і соняшне світло виманювали з хат у ясний світ верховини. Не

Пожежа двірця

Повідомляють із Берліна, що в Шарлоттенбургу на залізничному дворці вибухла грізна пожежа. З трудом удалося згасити її протягом кількох годин. Пожежа знищила частину двірця. Завалилася скляна стеля. Один урядник відніс рани.

Голодні ворохобляться

В Москві й Ленінграді останніми днями мали місце заворушення між робітниками. Сильні морози та брак хліба спонукали ворохобню голодуючого населення. Товпа робітників підняла наступ на кооперативи та склади з продовольства. Поліція не була в силі їх присмирити. В заворушеннях узяли участь жінки й діти, що походилися з усіх передмість. На головних улицах появилися військові відділи та чекісти. Прийшло до кривавих бійок із населенням. Число жертв дуже велике. Розграблено сотки споживчих склепів. Щойно по чотирох днях здавлено криваву ворохобню. В Ленінграді заворушення тривали 3 дні. Ось так то навіть у столицях „червоного раю“ нужда населення дійшла вже до краю. А „Рада“, „Праця“ та всякі сельробы безлічно брешуть, що в большевицькій державі „все гаразд“. Та й такі самі „гаразди“ бажалиби завести і в нас, у Галичині.

Від Адміністрації

Хто із П. Т. Передплатників надав 16. II. 1929. в уряді поштовим Добросин на передплату „Правди“ 3 зол. нехай негайно повідомить Адміністрацію нашого часопису враз із присланням відтинку відносного чека.

Зі сим числом висилаємо чеки П. К. О. і просимо всіх тих П. Т. Передплатників, яким чеки залучено, о негайне вирівнювання передплати.

тягнуло вже тоді так до забав у гостинницю, як у сувору пору року.

Гануся ходила в подальше село й повертала цвітучим лісом. Земля заросла мохом і перемінилася в пестрий килим. Перші конвалії визирали вже зпоміж широких листків. Гануся не видержала, схилилася й назирала китичку запахних дітей ліса, а потім сіла біля молоденької папороти, вючкою барвінку на м'якому мосі під високими деревами. А кругом ньої вся травнева краса, що бростила й розповивалася, птичок спів і цвірінкіт веселий. Гануся трохи не кричала з радощів, так весело, так легесенько було їй на серці в цю соняшню, запахнулу лісну весну. Соняшні круги бігали біля ньої по молоденькому мосі й по гілках з чатинням. Яснозелене верховіття ялиць розливалось сильні пахощі, коли теплий легіт торкався їх сливе беззвучно. Любо було тутечки спочивати, та годі було Ганусі спинюватися довше, мусіла до дому. Разураз споглядала на осяяні сонцем верховіття дерев і на ясну синяву над ними. Вкінці підвелася, відітхнула глибоко й пішла проміж дерева до гостинця.

У невеликій віддалі від дороги побачила вона якогось мужчину, що сидів на скелі. Хотіла завернути на бічну доріжку, щоб не переходити попри незнайомого. Нараз пізнала Івася, що спер голову на лівій руці. Напроти нього був Зельман, припнятий до дерева. Коли Гануся

Зміна державного устрою в Польщі

Потреба зміни. — Нелад внутрішній у державі. — Коротка історія безладдя соймового у відродженій Польщі. — Клопіт з Українцями. — Пілсудський. — Проект Маковского. — Президент — некоронований король. — Чи ухвалить зміну?

У варшавській соймі почалися наради послів над зміною державного устрою або інакшими словами над зміною до-теперішньої конституції.

В чім властиво річ?

Вже від довшого часу виявилось, що державний устрій у Польщі не є відповідний для молодої польської держави. Від хвили закінчення большевицько-польської війни в 1921 р., себто від того часу коли Польща почала в мирних відносинах будувати свою державу — не було в Польщі ніколи внутрішнього спокою і єдності. У варшавській соймі, що мав в імені всього населення Польщі, покликувати до влади президента держави й уряд, ніколи не було згоди, а заєдно тільки сварки й бійки. На підставі давньої конституції права президента держави були дуже обмежені, а про всі справи перший і найважливіший голос — мав сойм, що складався з 444 послів, які були поділені на десятки партій і ще й різні національності. Бо як відомо в Польщі тільки $\frac{1}{5}$ є Поляків, а $\frac{2}{5}$ Українців, Білорусів, Німців, Литвинів і Жидів. І власне тому, що так багато непольських народів живе в Польщі не могло бути в соймі згоди і єдності, тим більше, що й серед самих Поляків не було ніколи згоди. Одні тягнули „do lasa“ а другі „do sasa“. Причиною незгоди між Поляками було й ще й до нині є між іншими та обставина, що вони не знають і не можуть між собою погодитися,

підійшла ближче, побачила, що Івась держав у правій руці револьвер. Коротеньке дуло лисніло в соняшньому світлі. Гануся стояла хвилинку тихо й гляділа на парібка, потім ідучи за наглим поривом, двома скоками була біля нього та вихопила йому оружя з руки. Івась так був збентежений несподіваним нападом, що в першій хвилині не боронився проти цієї напасти. Безпечник оружя був відтягнений і дуло виладувалося з гучним тріскотом. Гануся збіліла мов стіна, а й Івась був смертельно блідий. Він скрив лице в долонях. Тут підступила мблота дівчина до нього й поклала руку йому на плече.

— Івасю, що ти задумав? Чому хочеш убити бідне звіря?

І боролосся в ній прочуття: „Чи не хотів він заподіяти що інше, куди гірше?“

Івась підвів очі:

— Егеж, насамперед Зельмана, а потім себе.

— Ради Бога, Івасю, як тобі впало щось таке на думку?

— Дай, дай його — стогнав парібок і сів по оружжя. — Я мушу... я мушу... я вже не можу жити! А як минеться, то всьому буде кінець!

— Івасю! — закликала Гануся трівожно — чи не маєш ні дрібки милосердя над власною душею, що хочеш погубити її на віки?

що зробити з 7 мільонами Українців і Білорусинів, які опинилися в польській державі. Одні Поляки як нпр. народові демократи (ендеки) або ті, що стоять коло Маршалка Пілсудського т. зв. санатори — хотілиби всіма можливими способами якнайскорше переробити всіх Українців на Поляків. Інші знова Поляки як нпр. польські соціалісти обстоюють українські права й домагаються вільного розвитку для Українців під Польщею.

Знаємо, які були наслідки того лихого устрою в польській державі. Напевно, кождий з нас собі пригадує, як то самі Поляки замордували свого першого президента держави Габрієля Нарutowича, або як то в тих часах майже, що місяця змінювався в Варшаві уряд. Раз правив Вітос, пізніше Сікорські або Поніковські, пізніше знова Вітос або Грабські і так без кінця.

Той нелад надовів уже деяким польським патріотам, а головню маршалови Пілсудському*) і в маю 1926 р. Пілсудський на чолі вірних йому військ скинув президента Войцеховського і уряд Вітоса—Грабського, і сам у свої руки захопив усю владу в Польщі. Се був властиво протизаконний акт, бо Пілсудський потоптав найвищий закон в державі, т. зв. конституцію. Але мимо всього, варшавський сейм у страху перед маршалом одобрив його крок і вибрав його президентом держави. Пілсудський вибору не прийняв, став тільки головою уряду і в дійсності нібито придержуючися приписів конституції, в дійсності по своїй

волі правив Польщею. Так отже давна конституція, давний устрій польської держави, де сейм мав найвищу владу, від мая 1926 р. в дійсности остала лиш мертвою буквою.

Той стан хочуть тепер ті Поляки, що є прихильниками Пілсудського — усунути. Вони внесли в сеймі проект зміни конституції. Сей проект, котрого автором є Поляк Маковські — не передбачує якогось основного перевороту в устрою державнім. Польща й на далі має залишитися республікою з вибираним президентом на чолі. Але сей президент має мати такі права, як в інших державах нпр. в Англії має король. Після проекту Маковського президент був би найвищим полководцем армії, він скликував би і замикав би, а також мав би право розв'язувати сейм і сенат, він назначував би міністрів і генералів, і їх звільняв би після своєї вподоби, він міг би сам видавати закони і т. п. Це був би одним словом некоронований король, якого влада булаб далеко більша, чим в неодній монархії.

Після нового проекту дуже сильно булиб ограничені права сейму і послів. Посла, котрий би виголосив у сеймі мову, котра противилася присязі, яку він склав як посол на вірність Польщі, кождої хвилини міг би арештувати і потягнути до відвічальности уряд. Так отже в практиці посольська свобода слова перестала би існувати, бо відома річ, що коли пса хочеться вдирити, то камінь все знайдеться. Так і в тім випадку уряд нелюбих собі послів казав би виарештувати і позбавив би їх посольського мандату.

Після проекту нового державного устрою булиб теж сильно ограничені національні права Українців. Щоби

внести в сеймі інтерпеляцію наприкл. про якийсь безправний учинок властей у краю, то на се після проекту треба би було підписів $\frac{1}{3}$ части всіх соймових послів. Іншими словами заступники — послі українського народу не могли б навіть забрати голосу в обороні прав свого народу.

Чи ухвалить сейм сей новий проект конституції, що м. н. приносить в першу чергу несласну смерть для самого сейму? Важко предвидіти. Прихильники Пілсудського, які є за тим проектом Маковського, мають тільки одну третину голосів у сеймі, а для ухвалення треба двох третин голосів. Виходило б, що првект сей не зможе бути ухвалений! Але санатори думають, що їм вдасться через публичну опінію приневолити інших послів ухвалити сей проект нового державного устрою в Польщі.

Поживемо, побачимо!

— 0 —

Як підписано договір між Ватиканом і Кв'риалом

Підписання договору, признаючого цілковиту незалежність церковної держави відбулося в торжественний спосіб.

Договір підписувано в лятеранській палаті. Тут, у кімнаті Папів, на столі жертвованім св. Отцю філіппінськими місіями розложено договірні грамоти. По обох боках стола сіли на китайських вибиваних кріслах кардинал Гаспарі і диктатор Мусоліні. Побіч сіли духовні достойники Борґоніно-Дука, Пізардо і адвокат Пачеллі. Поруч Мусоліні міністер справедливости Рокко, підсекретар

*) Маршал Пілсудський був перед війною соціалістом. Він сам з походження є литовсько-білоруський шляхтич.

Парібок не звернув уваги на її замітку.

— Вже давно булоб по всьому — сказав він беззвучно — та тільки ізза Зельмана — пів години сиджу вже тутечки й не можу зважитися застрілити біднягу, а самого його лишати годі! Ганусю, — говорив він дальше щораз живіше — зроби це для мене й візьми собаку до себе. В тебе серце добре, ти дбаєш про біднягу, щоб йому нічого не хибувало, як мене не буде.

Ясні слези виступили Ганусі в очах.

— Івасю, вважай, куди ти хочеш? Чи думаєш, що там буде тобі краще, як тут, коли ти покинув зівсім Господа Бога? Щож таке сталося, що ти вже не хочеш жити?

Говорила спокійним, благальним голосом. Знала, що в Івася не дасться нінащо ні закид ніякий ні тверде слово. Кожен нерв у ній був напружений, а серце в ній було повніське тривоги й занепокоєння, що ледви могла віддихати. Та вона старалася, щоб мати вигляд зовсім спокійної. Вона знала, тут іде про молоде життя — а в Івася вперта голова. Як уже на щось раз завзявся, то вже не легко відвести його від цього.

Цвітучий ліс із травневою красою кругом мов запався для ній. Вона бачила перед собою тільки юнака, що хотів стати самовбійником. Він глядів тепер неперушно наперед себе й не відповідав.

— Івасю — почала Гануся знов — ти не мавш у хаті душі, що перед ньою міг би виговоритися, я знаю це, а ти потребуєш когось, щоб тобі стало легше. Вважай, ми обоє ще в школі ходили разом і знаємося з малечку. Чи ж не можеш мати дрібку довіря до мене й сказати мені, що тобі дошкулює так дуже. Воно може сталоб тобі легше, коли цього не будеш носити сам у собі, хоч я може й не в силі буду ніщо допомогти тобі. Вважай, ти подумай собі: я тобі сестрою, Івасю, що хоче тобі допомогти.

Знов застогнав Івась, замість відповіді Гануся сиділа біля нього тихо, ждала. Вкінці відловив він шорстко:

— Помогти не може мені ніхто тай не хотів ніхто. А ті дома не повинні ніколи ніщо знати. Мудріше буде воно, коли я постараюся відійти зі світа.

Гануся мов не чула останньої замітки, спитала тільки:

— Чи ж уже ніколи не може бути добре, Івасю?

Він потряс головою:

— Це не піде ніяк! Де візьму я тільки грошей, що я винен? — Заробити тільки не зароблю ніколи!

— О, коли це тільки те — закликала Гануся з полекшою — то мої татунько напевно допоможуть тобі. Та заразом кажу тобі, вони зроблять це тільки раз.

Івась підвів очі. Немов промінь нового життя блиснув у словах дівчини.

Потім знову впалив зір у землю, зарослу мохом. Його гордість бурилася в ньому проти цього, щоб признатися перед старим Липчаком до своїх довгів та випрошувати для себе чужі гроші.

— Я не міг би ніяк прийняти їх — відповів він. — Це за багато, за великий мій довг.

— Вонож не буде за дурно — перебила Гануся — Лиши татуневі револьвер і жи, що вони тобі дадуть за нього. Вони знають вже, що вартує життя молодой людини. Цього року в зимі батько нарізали чималий запас дерева. Вони вже щось порадять.

Знов потряс парібок головою.

— Тільки не зможуть вони дати мені.

— Кількож буде цього?

Івась стиснув губи, а потім сказав із трудом:

— Так одинацять соток буде всього, а коршмар натискає, щоб до суботи, бо інакше піде до мого батька — тої втіхи й сорому — я цього не переживу.

Гануся все ще держала револьвер у лівій руці, правую взяла руку парібка.

— Ходи зі мною до мого татуня — нагнала вона.

Івась не рухався.

— Я не можу згодитися на це, щоб мені дарували гроші.

(Дальше буде).

— 0 —

держави Джонта і віцеміністер заграничних справ Гранді.

Грамоти підписано золотим пером, яке на сю ціль дарував Мусолінієви св. Отець.

В часі підписування грамоти, зібрані на площі перед палатою семинаристи льомбардської колегії, в якій колись учився нинішній Папа, відспівали „Тебе Бога хвалим“. А фашисти відспівали фашистівський гімн. Зібрана многотисячна товпа окликами та оплесками виказувала свою радість. Зміст підписаних договорів буде публічно проголошений щойно по затвердженню договору італійським парламентом.

На основі підписаного договору простір відновленої по 60 роках папської держави обіймає Ватикан, городи та сусідні будівлі, положені на полудне від церкви св. Петра, при площі ді Лягрестія і св. Марти, далі німецький цвинтар і Колегії німецьку й етюдську. Крім того папські добра, вілля Кастель Гандольфо й много інших будівель буде користати з прав незайманности, так як з нього користають у кожній державі будинки чужих консулятів.

3 церковних справ

Франція задумує вже направити свою похибку.

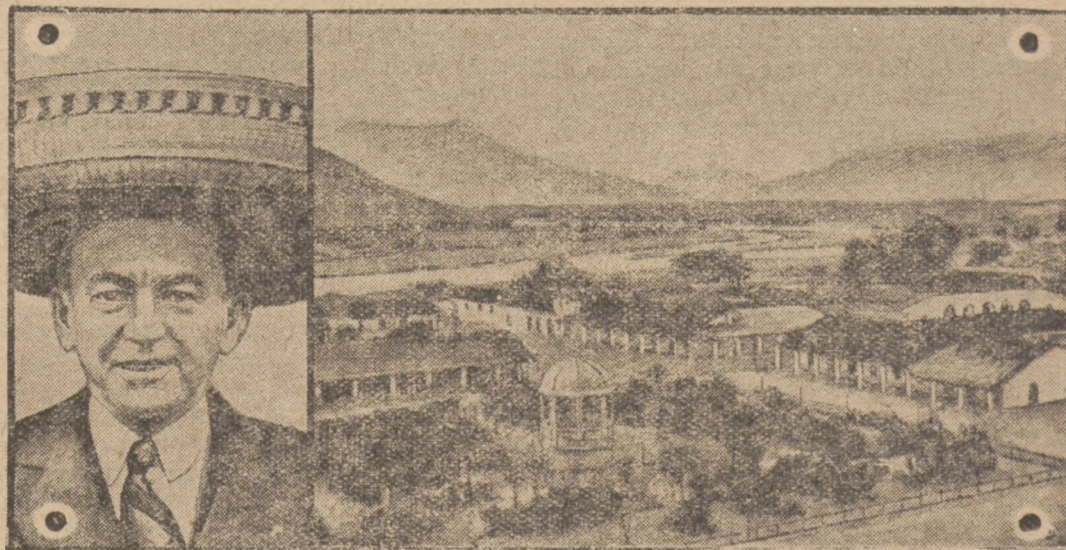
Тому 25 літ допустилась вона поганого діла. Прогнала зі своєї батьківщини аж дев'ять монаших чинів. І не мала з того ніякого хісна, хіба лиш велику шкоду. Сконфісковане монаше добро забрали адвокати. Один з них р. Леконтуріс за

свою працю при ліквідації дістав 1,564.615 франків. Другий знов адвокат п. Моназе взяв 3,261.937 франків, а третій п. Дугез одержав 2,024.773 франків. Сам нарід не мав з того пожитку. Протівно зістав позбавлений найліпших своїх добродіїв. Але тепер французька влада старається зло направити. Вона задумує порішити, щоб усі прогнані монаші Чини вернулися до батьківщини назад. Но, чи зверне покривдженім майно, ще не знати.

Православні навертаються.

В послідних часах вернуло до католицької Церкви в Альбанії багато православного народу і багато православних священиків. За причину свого переходу подавали се, що з одної сторони не могли знести тої темноти і того безладдя, в яке попала їх церква, а з другого боку не могли опертися своєму почуттю любови до того порядку і до тої карности, яку бачили у католицькій Церкві.

НОВА БОРОТЬБА В МЕХІКУ.

Виконання смертного присуду на убийнику президента Обрегону, Терра-ю, викликло в північній Мехіку грізні заворушення. Весь уряд ними дуже занепокоєний. В провінції Сонора заворушення прибрали вид загального повстання проти уряду. Військовий командант провінції Манчо заняв місто Ногалес на американській границі і згуртував при собі 5000 повстанців. Надоїло Мехіканцям криваве панування безбожного Калесівського уряду, що вже й орґанізовано виступають проти нього. Образок наш представляє провідника повстання Манчо, в питомім мекіканським ширококрисім капелюсі. З правого боку бачимо краєвид із провінції Сонора.

К. К.

5

Св. Апостол Павло

— Так зрозумів і Петро. Спершу Жиди, що прийняли Христову науку, докоряли йому, що йшов до поганина Корнелія. Та як вияснив їм видіння своє, зрозуміли...

І каже Павло:

— Іду з тобою!

І оба подалися в Антіохію. —

Велике жниво Христове було в Антіохії. Проповідували Павло й Варнава в антіохійській святині слово Боже. Помагали їм, правда, чимало Симеон, званий Нігером, Лукій Киринейський і Манайл, що був споріднений із Іродом четверовладником. Та понад усіх трудиться Павло.

І чудувалися люде:

— Де в нього тільки сили береться. Таж це мука! А він хирний тілом. Недуга мучить його.

А їм відповідають:

— Він не тільки слово Боже говорить, а ще й на життя заробляє, намети робить і продає їх.

І кажуть вірні:

— Дух Святий у ньому, він дає йому силу й слова й діла.

А ще інші:

— Кріпка віра й велика любов до Христа Господа дають йому перемогу над хирним тілом і над недугою.

— Справді тільки так воно можливе — притакують, признають усі.

Трудиться Павло в Христовому винограднику. Велика сила слова в нього, великий жар у серці до діла. Не легко йому приходить се, бо ж і хирне тіло домагається свого: треба їсти, щоб жити, треба й зодягатися. Та не журиться Павло. От, придалося йому, що від книжників вимагали знання якогось ремісла. Він вибрав собі плетіння наметів і не сподівався, що воно йому так придасться. У вільних хвилях від апостольської праці Павло не дармує, виготовляє намети. І видно й тут Господь помагає йому, бо радо купують купці в нього намети, легко збуває він їх тай по добрих цінах.

Росте Христове стадо в Антіохії. Народ горнеться до Христових апостолів і гордо й сміло вже голосить: „Ми християне!“

Ця назва таки й повстала вперше серед учеників Христових ув Антіохії й із відтам поширилася тай прийнялася скрізь.

Тоді прийшли в Антіохію пророки. Один із них на ймення Агав віщував духом, що великий голод буде по всему світі. І справді завітав страшний час голоду. Із Юдеї доходили в Антіохію не веселі вісти: люде пухнуть із голоду, падають і гинуть як мухи.

І каже Павло:

— Годі нам лишати братів наших без помочі. Поможімо їм кілька в силі нашої. Я даю весь мій заробіток із цього тижня.

І рішили всі ученики, кілька хто міг, післати на запови́гу братам, що жили в Юдеї. Найбільшеж крім Павла трудився над збіркою Варнава, бо був він людина добра, повна духа святого й віри.

— Мусимо, мусимо помогти братам! — заохочував він усіх християн — Любити братів наших наказує нам Господь, навчавже Христос: „Хто не любить брата свого, а каже, що Бога любить — це неправда!“ А любов треба виявляти не словами, а ділом! Тепер маємо до цього найкращу нагоду.

І скидалися християне, кілька хто міг — багатші більше, бідніші менше, та давав кожен, ніхто не відтягнувся.

І відіслали чималу запови́гу братам у Юдею. Повезли її в Юдею Павло й Варнава.

Явився Павло з Варнавою в Єрусалим в старших християнської громади й передає запови́гу.

— Це від братів із Антіохії — кажуть оба.

Зраділи керманічі єрусалимських християн.

— Дуже, дуже ви нам у пригоді стали, бо страшна нужда в народі. Та ще важніше, що брати в Антіохії не забувають Христової науки про братню

Місяць доброї дешевої книжки — березень

По місяцєви „доброї преси“ уладжує Центральний Комітет „Доброї Преси“ місяць „доброї й дешевої книжки“. Яка ціль цього „місяця“, що починається дня 1. березня і триватиме до 15. цвітня?

Може ще більшою отруєю як зла, неморальна газета є протівна вірі й моралі книжка. Бо лиха книжка, як лихий приятель, що вічно намовляє чоловіка до злого. Зла газета ще минеться, але зла книжка в хаті як домашній гриб загрожує не раз цілими роками тих людей, що її возьмуть в руки прочитати.

Щоби успішно побороти вплив злої неморальної книжки — треба конечно зайнятися поширенням книжки доброї, християнської. І власне в березні, який українські християнські установи призначили як „місяць“ для поширення доброї християнської книжки — обов'язком кожного доброго сина Церкви є купити собі і своїм близьким бодай одну добру книжку.

Добрих українських християнських книжок є доволі й до вибору. В Галичині є чотири (4) католицькі видавництва, що видають і мають на складі добрі книжки. Це є: Видавництво ОО. Василіян у Жовкві, Бібліотека Української Християнської Організації, Марійське Товариство Молоді й Літературно-видавничий Інститут „Добра Книжка“.

Всі ті українські католицькі видавництва видають на „місяць доброї книжки“ спільний каталог (спис) добрих не протівних вірі й моралі книжок. Цей каталог буде називатися „Добра Книжка“ і буде розісланий на 17 тисяч адрес у Га-

личині й на Волині. Каталог цей, який не буде коштувати нічого, можна буде теж замовляти по адресі: Львів, почт. скринька ч. 11 „Добра Книжка“.

Всі згадані католицькі видавництва дають в „місяці доброї книжки“ значний опуст. Отож треба користати з доброї нагоди і в місяці березні і цвітні доповнити браки в своїх бібліотеках як приватних, так і в парохіяльних і читальняних.

Ще на одну обставину треба звернути пильну увагу. В сім місяці будуть розсилати цінники також і видавництва безбожні і протихристиянські, яких цілком буде власне випихати під наші християнські селянські стріхи їдї лихого лектури, отрую злої книжки.

Треба отже уважно вистерігатися перед тими цінниками безбожних книжок. Вправді в декотрих цінниках безбожних видавництв можна буде подибати теж й книжки добрі (це робиться часто нарочно, щоби збаламутити несвідомих), але що книжки добрі подані в тих цінниках разом зі злими, тому треба держатися тільки цінника-каталогу „Добра Книжка“, де подані виключно книжки добрі.

Католицькі видавництва не мають на меті заробляти на своїх виданнях. Свою діяльність провадять вони з ідейних, християнських зглядів. Для того то купуючи книжки, які виписані в списі каталогу „Добра Книжка“ — можете бути цілком певні, що до хати своєї і своїм дітям та родині ви не опровадите найгіршої — бо духової — отруї.

Хай в місяці березні не буде ні одного Українця-християнина, котрий не купив би для себе і для своєї хати, бодай одної доброї книжки.

— 0 —

Парцеляція панських ґрунтів в 1930 р.

Найбільше, бо аж 20.000 гектарів має розпарцелювати луцьке (волинське) воєводство. З цієї суми більше як половина вже розпарцелювана, так, що лишається ще лише 7222 гектарів (десятин). З черги слідує тернопільське воєводство з 9 тисячами гектарів, призначених на парцеляцію. З цієї кількості 5258 гектарів уже розпарцелювані так, що остало лише 3742 гектари. Львівське воєводство має розпарцелювати 7 тисяч гектарів. 2731 гектарів уже розпарцелювано — лишається ще 4.269. Найменше буде розпарцелювано в станіславівським воєводстві, бо лише 6 тисяч, з чого 2.563 гектари вже розпарцелювано й лишається лише решта 3.437 гектарів. В берестейським окрузі призначено на парцеляцію 11 тисяч гектарів, але з них 8.372 гектари вже продано. Коли через 1929 рік не розпарцелюється добровільно призначеної кількості землі, тоді на початку 1930 року буде точно визначено, хто муситиме розпарцелювати. До цієї пори за 10 років польської влади у львівським воєводстві розпарцелювано 18 тисяч гектарів, у тернопільським 80 тисяч, а в станіславівським 17 тисяч.

— 0 —

Години торгування кооператив

Дня 22. ц. м. на соймовій торговельно-промисловій комісії обмірковувано внесок Українського Клубу про вилучення виконавчого розпорядку до декрету Президента про години праці з торговельних підприємств. Референт посол С. Кузик домагався урегулювання годин праці в кооперативних сільсько-господарських

любов. Докучає голод нашим братам, та чи не більше лютує Ірод, головню на провідників завзявся. —

— Так воно, так — каже Павло — говорив же Господь, що так буде, бо надіються вороги Христа, що коли поразять пастиря, то розбіжаться вівці. Хтож потерпів уже від нього з наших?

— Убив Якова, брата Йоанового мечем — кажуть Павлові й на Петра завзявся. Хоче приподобатися Жидам, що хвалять його за ці мучення християн і схопив Петра та увязнив і сильно стережуть його в тюрмі. Він думає після Пасхи вивести Петра перед народ і судити. Та буде що Бог дасть. Наша громада молиться за Петра без перестанку. Сьогодні зберемося в домі Марії, матери Йоана, званого Марком.

— Прийдемо й ми оба — каже Павло.

— А вжеж — каже Варнава. — Треба нам усім помолитися за Петра, він жеж голова нам усім, намісник Христа на землі.

Вечером подалися Петро й Варнава ще з кількома християнами до вказаного дому. Застали вже там чимало братів. Почалися молитви гарячі, палкі. — Господи, Господи — молилися — Ти все можеш, не дай пропасти Петрові, голові Церкви Твоїї з рук лютого Ірода — рятуй, його спасай.

Довго молилися. Аж тут по півночі

почули стукіт у двері. Стрівожилися. Думали Ірод наслав своїх людей.

І каже Марія, мати Йоанова до слуги:

— Родо, піди поглянь, хто це стукає в інші двері?

Вийшла дівчина під двері тай питає:

— Хто стукає?

— Це я, Петро! Отворіть.

Дівчина пізнала Петрів голос і з радощів не тямил, що їй діяти. Не відчинила дверей, тільки побігла в хату тай каже втішно:

— Це апостол Петро стоїть під дверми!

А всі до нього:

— Що ти, збожеволіла! Як Петро? Він жеж у тюрмі.

— А таки це він — відказує Рода. — Я добре знаю голос його.

— Це хіба ангел його — відказуючи на це.

А стукіт у двері не втихав.

— Іди відчини — каже Марія Роді. Рода відчинила й увійшов у хату Петро.

Усі з дива аж ахнули.

— Таки він Петро! Як це, як? Чи Ірод пустив тебе?

А Петро махнув їм рукою тай каже:

— Втишіться, оповім вам усе. Бог вивів мене з тюрми! Ось як воно було: заперли мене в тюрму, скували двома залізами, та ще й двох вояків поставили,

щоби я не втік. Та якжеж тут утечеш, коли й руки й ноги в залізах важких та кріпких? А ще й перед дверми поставили сторожу. І так я закований напів сиджу, напів лежу та молюся Господеві. Аж тут велика ясність осяла кімнату й ангел Господній станув переді мною. Підійшов ангел до мене, торкнувся мене й каже: „Уставай скоріш!“ І в цій хвилині поспідали кайдани з мене. Ангел знову: „Підпережися й узуй постолі!“ Я послушався. Тоді ангел: „Надінь одяг і йди за мною!“

Хоч я не був певен, що це на яві діється, думав це видіння тільки, однак пішов слідом за ангелом. Так минули ми першу сторожу й другу, а вона мов не бачила нас, невидні мабуть стали ми для нього. Прийшли ми до залізних воріт, що вели в город. Ворота самі відчинилися нам. Як ми пройшли одну вулицю, ангел зник. Аж тепер я опам'ятовувався й зрозумів, що це не було видіння, що це справді Господь післав свого ангела й вирятував мене з Іродових рук та від усього дождання жидівства.

— Чудо, Боже чудо! — закликали всі, як апостол Петро скінчив оповідати.

І сказав Йоан, званий Марком, що то його матери була домівка, де вони зібралися:

— Упадьмож, брати, на коліна та подякуймо Богові, що вислухав молитви нашої. (Дальше буде).

установах в тому напрямку, щоби кооперативні підприємства по селах могли бути відкриті від 1. квітня до 30. вересня до год. 9. вечером. Звернув увагу комісії на практики адміністративних властей і поліції, які нехтують обов'язуючий закон з 22. березня 1928 р., що дозволяє на отворення споживчих крамниць по селах до год. 9-ої, і карають кооперативи, які отворені по 7-ій год. вечером, та жадав, щоби міністерство торгу і промислу та внутрішніх справ видало розпорядок до підвладних собі органів влади, аби вони шанували постанови декрету. — Комісія ухвалила внесення Українського Клубу — а після засідання комісії референт міністерства торгу і промислу заявив, що міністерство опрацьовує виконавчий розпорядок, на основі якого буде дозволено торговельним підприємствам по селах на отворення склепів від год. 5 рано до 11. перед полуднем і від 3. полуд. до 9. вечером. Від 1. квітня ц. р. буде виданий об'язник міністерства в цій справі.

Ромунський міністер у Варшаві

Ромунський міністер заграничних справ Міронеску прибув на дні до Варшави. Поїздка його мала затіснити польсько-ромунські приязні взаємини. В Варшаві Міронеску відвідав усіх визначніших польських достойників. Польський уряд надав йому як відзначення ордер „Відновленої Польщі“. За те Міронеску передав п. президентови польської держави високе ромунське відзначення. Польська преса лучить відвідини Міронеску зі справою недавно підписаного протоколу Літвінова, який підписала також Ромунія, з великою користю для себе. Однак мимо всяких політичних відвідин та обмінів відзначеннями, приязнь між Польщею й Ромунією не дуже щира. Ромунія якось не дуже бере собі до серця польських домагань відшкодування за забрані від польських панів добра, устійнення поль.-ром. границі та згаднення поведінки з польськими „меншостями“ під Ромунією. Міронеску польський ордер прийняв та про згадані справи — мов води в рот набрав.

Добровільний податок

Добровільний є податок,
Чи убогий, чи достаток —
Як лиш курець податковий,
А до того ремісловий,
Що час має закурити
І говорить: „Не мож жити.“
Грубі гроші то коштують,
Хоч сам себе і рахує —
Добровільно дає рату
І то що дня небагато —
Цілий рочок днів більш треста,
Облічи ти їх до чиста —
Гей, то сума і ще як,
Величенький це вже знак:
Малиб обув жінка й син,
А то все пішло у дим.

Юрко Любий.

Наше кооперативне життя

(—) „Біда вчить розуму“ — говорили ще наші діди й прадіди. Значить, уже в давню давнину знали в нас, що в біді людина найбільше вчиться. Знали, та в житті інакше робили. Прийшло лихоліття, тісні роки, то в нас бувало тільки плакати та нарікати вміли. А взятись з бідю за бари та прогнати її спільними силами з хат, з села, з краю, чи відваги не мали, чи способу не знали. Як уже біди було по шию, тоді хапалися наші люде крайньої дошки рятунку — продавали рідну хату й поле та тікали за море кращої долі шукати. Та робили це тільки меткіші, більш підприємчиві. Іншіж дальше стогнали та плакали. Хоч свідомі одиниці з інтелігенції, головно священство, вказували шлях до кращого — якось воно важко йшло. Старе: „Нехай буде, як бувало“ вбивало все...

Та, бачимо, тепер уже йде до кращого. Кинулися наші люде рятунку шукати. Одна біда таки вже до „семої шкіри“ добирається, а друге й світова війна навчила: люде всюди бували й бачили чимало, навчилися.

От, хочби й кооперація! Кличі до засновування кооператив лунали в нас і до війни. Та що з цього? Кличі були, та вислід був невеликий. В 1912 р. себто на два роки до війни було в нас усього 557 кооператив на всьому Галичині. Воєнні роки припинили само собою життя й цих кооператив. Затеж по війні почався живіший кооперативний рух — і то в останніх роках. В 1924 р. було вже об'єднаних в Ревізійному Союзі Українських Кооператив 840 кооператив, в 1925 — 1029, в 1926 — 1510, а в 1927 уже 2015 кооператив. Сьогодніж нараховуємо на наших землях під Польщею понад 2300 кооператив об'єднаних в Ревізійному Союзі Українських Кооператив. Крім цього є ще чимало кооператив, що не є членами Ревізійного Союзу, а деякі кооперативи є членами інших Союзів. Колиб зрахувати всі ці кооперативи, то разом з об'єднаними в Ревізійному Союзі є їх понад 3000. Певно, що краще булоб, колиб вони всі були об'єднані в Ревізійному Союзі Українських Кооператив.

Як виказують звідомлення Ревізійного Союзу, найбільше кооператив є в Галичині. На північно-західних землях є ще повіти, де нема ніодної кооперативи. В Галичині найгустіше поширені кооперативи: в Бережанщині, Богородчанщині, Борщівщині, Городенщині, Дрогобиччині, Заліщищині. Зберівщині, Перемішлянщині, Радехівщині, Снятинщині, Стрийщині і Чортківщині. В цих два найцяті повітах припадає пересічно на кожних сто сіл понад 70 кооператив. В 18 інших повітах припадає пересічно на кожних сто сіл від 50—70 кооператив. В дванадцяти повітах є пересічно на сто сіл 30—50 кооператив. Два повіти має 20—30 кооператив на сто сіл. П'ять повітів має всего 10—20 кооператив на сто сіл. Решта повітів має менше як 10 кооператив на сто сіл.

Правда, більша скількість кооператив не свідчить іще, що в цих повітах є найкращі кооперативи. В декотрих повітах воно так, та не в усіх.

Якіж причини, що не скрізь кооперативи розвиваються як слід?

Ось що пише про це звідомлення Ревізійного Союзу Українських Кооператив:

„Загальне захоплення кличем: „В кооперації вихід із положення“ привело в р. 1926 до засновання кооператив навіть у дуже відсталих місцевостях. Несвідомість засад справжньої кооперації спричинила, що великий відсоток цих кооператив ведеться, на жаль, по зразку приватних підприємств.

Черговою й життєвою потребою нашого кооперативного руху є пропаганда засад та вишкіл фахового персоналу“...

Це значить, що декуди ведуть кооперативи люде, що не знають основ кооперації й тому роблять помилки тай приносять шкоду. Та воно так початком мусить бути, поки не вишколється відповідної скількості людей добре обізнаних із кооперацією.

А до цього прийде, бо дбає про це невпинно Ревізійний Союз та Повітові Союзи.

Щодо роду кооператив, то найбільше є господарсько-споживчих. Це самозрозуміле, бож у нас найбільше селянських кооператив. За ними йдуть молочарсько-споживчі, кредитові, міські споживчі та інші.

Ось так „біда навчила нас розуму“ й ми зрозуміли, що в єдності сила, що тільки спільними силами не дамося, переможемо біду. Тільки треба не закладати рук, не зражуватися невдачами. З початку мусять бути й невдачі тай із невдач, із помилок треба нам учитися. А треба нам тямити, що кооперація важна не тільки цим, що помагає нам заєсти краще життя, прогнати біду, але й виробляє свідомість сили й єдності у народі. А цього нам треба, так дуже треба...

Тож нехай лунає дальше по країні клич: „Ширімо й поглиблюймо, кооперативне життя“ — нехай кооперація зробить нас кріпкими й витривалими в життєвій боротьбі.

А тоді не будемо пасинками, не будемо поштурковиськом долі. Краща наша доля тільки в наших руках — а шлях до нїї освіта й кооперація.

Любов Батьківщини

По 250 роках вертають до рідного краю.

В Херсонській губернії на Україні лежить шведська оселя Гаммалсв'єнск-бі. Предки мешканців сеї оселі походили з естонського острова Дабе, на котрім, як оповідають, поселилися вони ще в 1670 р. прибувши зі Швеції. В сім часі всі балтійські краї були в посіданню Швеції.

Але в 1721 р. острів Дабе і інші балтійські краї прилучено до Росії. Знесено тоді всі вольности, якими тішилися мешканці за часів шведських. Один з російських землевласників хотів закріпостити вільних дотепер хлопів. Але ті не хотіли на се згодитися і післали делегацію до цариці Катерини II, котра затвердила їх вольности й права.

Але сей російський землевласник казав забратися селянам шведським зі

своїх посілостей. І вони під московським караулом виїжджали на українські степи в Подніпров'є.

9 місяців мандрували вони з півночі на Україну. Перемандрували сотки миль і половина з них погинула в дорозі. В 1792 р. прибули вони в числі 200 душ на Херсонщину, і тут на українській землі видертій недавно від Турків, побудовали вони свої хатини.

Нині ся оселя шведська має вже 800 мешканців. Всі вони зі зворушую-

чою вірністю тримаються рідної мови й навіть мають свої власні школи. Тепер після 250-літнього побуту за межами своєї Батьківщини хочуть вони повертати до рідного краю і в сій справі звернулися вони з проською до шведського короля. Ця Швеція глибоко зворушена отсим прекрасним взором вірності, привязання й любови своєї Батьківщини.

Щасливі повернуть у свій край.

—0—

В ЗАВІЯНІМ ПОЇЗДІ, СЕРЕД ВОВКІВ

Міжнародний балканський поспішний поїзд застряг у снігах недалеко Константинополя. Вдалося його відкопати протягом 8 днів. Весь той час подорожні пересиділи в реставраційнім вагоні. Кожної ночі „відвідували“ поїзд ватаги вовків, які розбиваючи головами шиб, намагалися вдерти до вагону. Подорожні револьверовими стрілами та палицями мусіли боронитися перед тими так небажаними гостями. На образку бачимо, як турецька залізнична служба відкопує завіяний поїзд.

Чи шкодить тютюн здоров'ю?

До початку шіснацятого століття не знали в Європі тютюну. Аж, як по відкриттю Америки, стали люде їздити туди, то відтам привезли насіння тютюневої рослини. Проти курення тютюну виступали в Європі з початку в багато державах дуже строго, дуже важкі кари накладали на це. Та кари не помагали й держави побачили, що можуть мати великі зиски з курців тютюну тай так поширилося вживання тютюну по всьому світі. Тютюн курять як цигара, як папіроси, або в люльках, або нюхають як табак, або навіть жують. Курення стало пристрастю. Багато людей думає, що курення нешкідливе для здоров'я й тому воно так шириться. Курять старі, курять молоді, ба навіть діти. Чи справді курення нешкідливе? Учені лікарі пишуть згідно, що тільки дуже умірковане курення та коли придержуватися ще інших умовин і то тільки дорослим нешкідливе, а бодай не дуже шкідливе. Часом, кажуть, дорослим людям навіть дещо помічне помірковане курення, бо ним вони можуть збільшити спроможність своєї праці чи то фізичної, чи умовної. Та на загал курення шкодить здоров'ю, а для дітей і молоді таки вбивче.

Часто ж воно буває, що дитина викуривши прим. з пустоти папіроса чи

файку дістає сильного завороту і болю голови та воміти. Щож воно сталося? Дитина затроїлася нікотиною, себто отруєю, що є в тютюні. У старших ця нікотина не ділає так нагло, тільки поволи. З початку нищить здоров'я незначно, та чим далі все більше. Найбільше шкодить нікотина на серце та нирки. Надмірне курення шкодить і на жолудок, а саме на його силу травлення. Хто багато курить не має охоти до їди, апетиту. Не тільки сам тютюн шкодить, але й дим із тютюну. При куренні тютюну витворюється рід етеричного олію, а цей олійок шкодить дуже на очі. Значить курення ослаблює й зір. Є й багато інших недуг, що їх викликає курення, як пр. сухоти, рак язика, горла, ослаблення пам'яті, ума, слуху, нежит жолудка, а головню розширення й неправильне биття серця. Значить найрозумніше булоб людям закинути зівсім курення. Та ба, як то кажуть, привычка друга природа. Багато людей і знає, що курення шкодить їм, та не має сили покинути курити.

Для таких невірників привычки подає проф. Томс такі ради:

а) Не курити ніколи цигара чи папіроса до самого кінця, бо саме при кінці цигара, чи папіроса збирається найбільше шкідливих складників. Треба лишати бодай четвертину.

б) Не курити тютюну, коли він су-

хий, або сильно звинений, бо в такому тютюні найбільше етеричного олію.

в) В цигарничку або на кінець цигара дати звиток сухої вати, що задержувалаб у собі нікотину.

г) Ніколи не курити натще ні загалом, коли чуємо голод.

А інші ще радять:

1) Не курити, коли ми в скорому русі; 2) не пускати диму носом, бо це шкодить гортанці; 3) кілька разів денно переполокати уста та горло, головню перед сном.

Все це розуміється ради для дорослих, молоді, що щойно розвивається не повинна курити взагалі.

Лікарі, що стежили за розвитком здоров'я в малолітніх курців, завважали в них: неправильне биття серця, сильне ослаблення травлення, наклін до кашлю, сильне ослаблення пам'яті, а навіть припинення росту.

Тому дітям і молоді ніяк не позволяйте курити. Тай не тільки тому, що шкодить здоров'ю. Коли молодіж привикне видавати гроші на тютюн, то гріш тратити для нього вартість. Вона тоді викидає гроші на п'ятику й на другі непотрібні річі, замість щоб привчитися ошадности вже за молоді. А як не має грошей, а курити кортить, то й украде, чи в мамі покладки, чи в батька збіже, а то й у чужого та несе у коршму.

Курення шкодить не тільки курцям, але й тим, що мусять вдихати дим із тютюну — головню дітям.

З цього всего бачимо, що тютюн не менше шкідливий від алкоголю, тому справедливо взялося товариство „Відродження“ крім поборювання алкоголю, поборювати й тютюн.

А кілька то заощадиби кожний курець, коли переставби курити? Нехай собі кожний сам обрахує!

—0—

Громадський мудрагель

Ой, є люде мудрагелі,
Сам на печі, ноги в стелі,
Всіх він лає, навчає —
А сам печі не кидає.

Нарікає на громаду
Та торочить все про зраду
Тай в читальню пхає ніс —
Але з печі ще не зліз.

Юрко Любий.

—0—

Іван Івана пізнав

Раз я містом собі йду
Тай думаю про біду,
Йду в сердаку, бо з села,
(Ноша в нас така була),
Йде за мною пани два,
Череваті обидва —
Як на мене погляне:
„А відки ви, Іване?“
А я на це відказав:
„Іван Івана пізнав!“
Другий панок тоді в сміх,
А той здувся, як той міх,
Та вже мовчки відійшов,
Чого шукав, те найшов.

Юрко Любий.

—0—

Соняшний світ

Сонце творить осередок нашого планетарного укладу. Старинні народи (Єгиптяни, Вавилонці та Іреки) вчили, що земля є осередком всього світу, а довкруги неї обертаються всі небесні тіла: сонце, місяць та всі зорі. В половині XVI. століття учений Микола Коперник доказав нестійність такої науки. Він переконував, що не земля стоїть в осередку світа, а земля належить до тих кількох зір (вони звуться планетами), що обертаються кругом сонця. Прочі зорі є постійні. Вони не змінюють свого положення на небі відносно інших зір. Та проте вони не є нерухомі.

Сонце в порівнянні зі землею таке велике, що зі сонячної кулі можна зробити $1\frac{1}{3}$ мільйона таких куль, як земля. Іншими словами, колиб наша куля була величини зернятка гороху, то на сонце требаби взяти 150 літрів такого гороху. Колиб усі ці зернята гороху покласти в один ряд одно поруч другого, то вони занялиби шлях, довгий на цілу милю.

Кругом сонця кружать отсі планети:

1. Меркур (час обігу довкола сонця 88 днів). Віддалений від сонця на 50 мільйонів км., а 20 разів менший від нашої землі). 2. Венера (час обігу довкола сонця 225 днів). Ми називаємо її то ранньою, то вечірньою зорею. Вона така велика, як земля. 3. Земля (обходить сонце протягом 1 року) з одним місяцем, земля віддалена від сонця на 149 мільйонів км. 4. Марс (час обігу Марса довкола сонця триває 1 рік 322 днів) з двома місяцями. Марс стоїть посередині між землею і місяцем. Куля Марса творить сему частину кулі землі. 5. Юпітер (час обігу довкола сонця 11 літ і 10 місяців) з 9 місяцями. 6. Сатурн (час обігу кругом сонця 29 літ і 6 місяців) з перстеном і 10 місяцями. 7. Уран (потребує 84 роки, щоби обійти сонце) з 4 місяцями. 8. Нептун (час обігу довкола сонця 165 літ) з одним місяцем.

Між Марсом і Юпітером є велика прогалина, у якій кружляє кількасот дрібненьких планет, що звуться „планетоїдами“.

Земля — це куля, що має поперечник (від бігуна до бігуна) на 12,740 км. завдовжки, отже рівник має довжину 40.000 км. Колиб здовж землі був канал і ми на його одному кінці, це є на бігуні землі гукнули, то на другому бігуні ждалиби на той гук майже $5\frac{1}{4}$ години. А щоб оббігти рівник, голос потребувавби $3\frac{3}{4}$ години. (Голос перебігає 1 км. за 3 секунди).

Вся поверхня землі має 510 мільйонів квадратних кілометрів і її зміст є поверх біліона кубічних кілометрів, а важить земна куля 6 квадріолінів кілограмів. Земля має 29 проц. суходолу й 71 проц. моря.

Місяць. Довкола землі кружить місяць. В порівнянні до землі він далеко менший. Зі земної кулі можнаби зробити 50 місяців. Сім до купи складених місяців далиби один Марс, а сім до купи Марсів далиби одну землю.

Місяць віддалений від землі досить далеко. Колиб хтось на місяці крикнув, то цей крик почулиби ми що лиш після 360 годин, себто після 13 днів і 8 годин. (Голос перебігає 1 км. за 3 секунди).

Переписка Редакції

Василь Кушнір, Паївка. Радіємо, що „Правда“ так подобається. Поздоровіть від нас усіх, кому її читаєте. Приєднайте кількох передплатників.

Іван Богачевський, Гутско. В справі лікарської поради, вислали ми Вам окремих лист.

М. Б. Скло. Допис помістимо. Невеселі вісти з Вашого села, а всему винна темнота. Якби люде разом держалися то й раду громадську малиб добру й жидів не булоб тільки в селі. Священик сам не дасть ради, як люде не дбають.

Н О В И Н К И

Замикають українські товариства. Адміністраційні влади завісили діяльність пожежно-гімнастичного товариства „Сокил“ в Оброшині пов. Городок, та товариства „Луг“ у Ланах пов. Бібрка. Причиною замкнення тих товариств, мало бути те, що переступили вони свою статуту діальність.

Зачадилася ціла родина. В Хліщанові коло Теребовлі зачадилася вся родина Дударів. Наслідком того помер 70-літній Геодор Дудар і його 40-літня донька Марія. Крім них зачадилися: Марта Самець і два сини померших 17-літній Іван і 6-літній Михайло. Їх удалося врятувати.

І там є обманці. В Варшаві арештовано Казимира Новіцького, радника в Найвишій Палаті Контролі держави, який сповняв свої обовязки в польській міністерстві внутрішніх справ. Високий той достойник використовуючи свій уряд допустився різних зловживань. Брав високі хабарі, обцюючи свою протекцію в різних справах. Між иншим обіцяв одному галицькому дідичеві вистаратися о затвердження купна фільварку, який був призначений на парцеляцію. За тую прислугу ажадав 800 доларів. Штука не вдалася. Колиж однак достойник не звернув дідичеві „задатку“, той дав знати прокуратурі й достойник дістався за тюремні крати.

Таємна подія. Під містом Бидгош у Польщі вибухла пожежа в складі муніцип. Вогонь знищив до тла один будинок, у якому слідував вибух муніцип. Коли вогонь погашено, на пожарищі знайдено напів спаленого трупа вартівника складу, Антона Шрутка. Голова його була відрубана від кадовба. Ходять чутки, що на склад муніцип. довершено замаху.

Мійська рада проти горівки. В місті Замостою мійська рада рішила перевести загальне голосування проти шинків у Замостою.

Катастрофа в костелі. В Битомю, в Польщі, в часі богослуження завалилося склепіння костела, а румовище засипало находячихся в ньому людей. Кільканайцять осіб віднесло тяжкі й легкі рани. Причиною катастрофи мають бути морози.

Три смертні присуди. В Тернополі перед судом присяжних відбулася розправа проти Дмитра й Николи Бідованців та Анни Заліскової, з Березовиці великої пов. Тернопіль. Обжаловували їх о вбивство Івана Заліска, мужа Анни. Трибунал засудив всіх трое на кару смерті через повішення.

Поліцей-бандит. В Варшаві перед окружним судом ведеться розправа про-

ти старшого поліцейя Фелікса Ярецького. В році 1926 Ярецький, сповняючи поліцейну службу, брав участь у грабункових нападах на банкірські контори. В нападах тих брав також участь його брат Станислав, та ученик 7 гімназіальної кляси Жабокліцький. Станислав Ярецький, який у часі погоні застрілив одного поліцейя та ранив двох прохожих, згинув від кулі. Фелікса Ярецького й Жабокліцького арештовано.

ПОДЯКА.

По довгій недужі, зоосмотрена Найсв. Тайнами, упокоїлася в Бозі моя найдорожша мама, Марія з Томкевичів Тарнавська, дня 24. січня 1929 р., в 67 році життя. На цім місці почуваюся до великого обовязку зложити прилюдну подяку всім тим, що в своїй християнській ревности потрудилися вдати послідну прислугу помершій. Дякую щиро Впр. о. Ігуменови Сильвестрови Журавецькому ЧСВВ., о. Виссаріонови Фидикови, о. Василю Ковчеви, о. Стефанови Оробцєви і о. Антонови Казновському за відправу і участь в похороннім Богослуженню. Півцям церковним Михайлови Дзюбі і Михайлови Приемському та п. Дмитрови Ковальчукови за співання псалтири при тілі помершої і відправу в церкві, Брацтвам церковним і всім парохіянам Улашківцєв і Заболотівки за їх молитви за душу помершої і участь в походи на цвинтар. Нехай Всещедрий Господь Всіх Вас нагородить, а від мене і цілої моєї родини прийміть найсердечнішу подяку.

Улашківці, лютець 1929.

Яків Тарнавський.

О ГОЛОШЕННЯ

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК з 3-літньою практикою диригента та 2-літньою кооперативною, пошукує посади. Іван Кіндратів, Маластів р. Ropica ruska

Др. Марія Криговська

спец. недуг носа, уший і горла

341

лічить:

19—20

ХИБИ ВИМОВИ

(гикання, слухонімоту, гугнявсь і т. п.)

Львів, вул. Кльоновича 6. Від 3—5.

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ І

МАШИНИ до ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

Молочні кружлівки

їх складові частини

Прибори до кравецтва

і ручних робіт

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

АЛЕКСАНДЕР МАЛИМОН і С-ка

Спідка з обм. порукою

10—50

Львів, вул. Валова ч. 11 а.

Рукавички, панчохи - -

- - скарпетки, реформи

ПФАУ, Львів, Ринок 19.

386 в найдешевше, бо вхід через сніг. 26-50

Приєднуйте нових передплатників!